

SÁNDOR UTCÁTÓL A PAGODÁIG

DOI 10.35402/kek.2026.2.6

A klasszikus Magyar Rádió épülettel az 1970-es években ismerkedtem meg. A környéket azonban már előtte is ismertem. Rokonaim és barátaim laktak a család által csak Sándor utcaként emlegetett Bródy Sándor és Vas utca sarkán. Sándor utcaként emlegettük, mert a család nagyszülői sávja még erre emlékezett, meg arra is, hogy a házban lakik Sándor gróf egyik utód családja. Köztük az én akkor bohém festőtanonc barátom, Sándor Miklós, aki azóta neves festő lett. Bohém korunkban a környék sok más helye mellett jártunk a Rádióval szemben levő, hárfásáról és karcos borairól neves Hány borozóba is. Itt találkoztam először a Rádió és a Bródy Sándor utca kapcsolatával. Két amerikai barátnőmmel borozgattunk, mikor mellénk ült egy barátjával a Rádióból jövet a koszorús Kádár-kori költő, maga Garai Gábor, éppen valami rádiófelvételtől jövet. Kevésbé bírta a bort, vagy már volt benne, mindenestre fél óra után igencsak dülöngélve és irigykedve távozott, irigykedve azon, hogy én bezzeg itt tudok még maradni a lányokkal, de neki, neki már otthon a helye.

A hetvenes években azután mint fiatal pszichológus tanársegéd elkezdtem a Hány helyett a rádió tudományos műsoraiba járni, Simonffy Géza *Rádiólexikonjába*, de más műsorokba is. Itt a sok mikrofonos stúdióasztal mellett találkoztam olyan tévéből ismert sztárokkal is, mint Kudlik Júlia. Másik világ volt még. Pár példával hadd érzékeltessem ezt. Éberség volt. Bár az élő műsorok szövegeit a cenzúrázott világ sztereotípiájával szemben nem kellett leadnunk, a belépést magát szigorúan ellenőrizték. A főbejáratnál jobbra, egy külön kis fülkében adtak egy személyre kitöltött belépő cetlit a „leadott név” alapján, amit aztán távozáskor aláíratva le is kellett adni. Egyszer valami stúdió foglalási zavar miatt

egy olyan stúdióban találtuk magunkat, melynek bejáratánál géppisztolyos őr volt. Mikor rákérdeztem, kiderült, hogy ez a hírolvasó élő stúdió, ezért van fokozott felügyelet alatt. Szóval rend volt. De mivel szocializmus volt, szemben a mai kapitalista műsorszókkal, fizettek az elvégzett munkáért. Egy stúdióban elmondott véleményért 200 forintot. Ne nevéssük ki az összeget! Akkori fizetésem 10 %-a volt, alias 50 korsó sör.

Lehetett híres embereket észrevenni a folyosón. Számomra emlékezetes marad, amikor megláttam, ahogy az akkor fiatal harmincas színész, Haumann Péter nagy tisztelettel, meghajolva mutatkozik be a folyosón ülő Ajtay Andornak. Élőben láttam a kánont.

A rendszerváltás utáni években nemcsak a belépő cédula – és a honor – szűnt meg, hanem a merev határok is. Sokszor ültem Sípos Júlia és a tudományos rovat más kollégái révén a hatalmas vágópultoktól lenyűgözve szerkesztői szobákban. Főleg azonban, a korábban csak színészek legendáiból ismert Pagoda is megnyílt az egyszerű halandó hozzászólók előtt is. A kávé szinte ingyen volt, az egyénileg barkácsolt szendvicsek és sütik hol felkészítettek a műsorra, hol levezettek utána. Főleg azonban, a levegőben susterogtak a pletykák, és a fotelokból ismerősök bontakoztak ki. A Pagoda számomra az agora hatást, a véletlen találkozások és interakciók termékeny szerepét jelentette a modern világban. Az emberek és eszmék piactere minden autoriter világ számára veszélyes. Mi bezárjuk még a büféket is, a finnek meg agorává alakítják a városi könyvtárat. Számomra a Pagoda nosztalgiája nem a „híres embert láttam” bárgyú felsőhajtást jelenti, hanem a szabadság szülte véletlen öröme egykor volt boldog úrfikorát.